

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande	Föredragande	Justerat
Minister Wille Valve	Socialvårdsbyråchef Maj-Len Österlund	Omedelbart

---

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 62

Skrivelse angående utveckling
av socialvården och projekt.

ÅLR 2017/3652

100 S2

Ledande tjänstemän för socialvården i 5 kommuner framför i en skrivelse till socialministern/social- och miljöavdelningen/socialvårdsbyrån synpunkter på och ställer frågor kring utveckling av socialvården och projekt.

Utvecklingspengar för socialvården

Landskapsregeringen har hittills inte beviljat fleråriga utvecklingspengar för socialvården motsvarande t.ex. KASTE-projekten i riket. Landskapsregeringen har istället under många år satsat på att bevilja prövningsbaserat finansieringsunderstöd för samarbetsprojekt mellan kommunerna. I t.ex. 2013 års budget har man inriktning på samarbetsprojekt inom äldreomsorgen t.ex. beträffande äldre och teknik, inom handikappservicen och inom barnskyddet och såväl i 2015 som 2016 års budget har medel upptagits för projekt med direkt anknytning till reformen Kommunernas socialtjänst.

Beträffande penningautomatmedel sker fördelningen på basis av inkomna ansökningar, där man framförallt beaktar verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser möta aktuella behov. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattas beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål. I budgeten för 2017 konstateras att landskapsregeringen i fördelningsbesluten prioriterar förnyelse, jämställdhet, integration, hållbar utveckling och demokrati. Därutöver läggs vid fördelningen av anslaget extra vikt vid projekt som är innovativa, utvecklar samhället, främjar medborgarnas hälsa samt är miljöförbättrande.

Ett PAF-finansierat projekt där landskapsregeringen i stor utsträckning tagit hänsyn till kommunernas synpunkter kring behov av utveckling, är projektet Äldres psykiska ohälsa. Projektet baserar sig på en kartläggning som landskapsregeringen gjorde år 2015 gällande vilket behov bland annat aktörerna inom sociala sektorn såg av utveckling kring vård- och servicekedjor för äldre med psykisk ohälsa. Projektet baserar sig på resultaten av kartläggningen.

Som en följd av Ålands landskapsregerings utredning om vanvård av samhällsvårdade barn på Åland 1953-1971 delar LR under åren 2015 till 2017 ut understödsmedel för forsknings- och utvecklingsarbete i barnskydd om 10 000 €per år.

Därtill har kommunerna under de senaste åren haft möjlighet att ansöka om testamentsmedel för samordnad utveckling av äldreomsorgen, totalt ca 150 000 euro.

Socialvårdslagstiftningen

Förnyelsen av socialvårdslagen är ett lagstiftningspaket som, förutom ny socialvårdslag, innebär signifikanta ändringar i barnskyddslagen, kräver en uppdaterad behörighetslagstiftning med flera ändringar i befintliga lagar men handlar också om helt ny lagstiftning som en lag om klienthandlingar.

De ändringar i specialomsorgs- och handikappservicelagstiftningen som är på kommande som en följd av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan inte träda i kraft förrän den nya socialvårdslagen är på plats. Detta och även i övrigt vikten av en ny och modern socialvårdslag innebär att det är viktigt att den nya socialvårdslagen inte skjuts upp i väntan på andra samhällsreformer. Målsättningen är att det lagstiftningspaket i vilket socialvårdslagen är kärnan ska kunna träda i kraft år 2019.

Digitala tjänster

Landskapsregeringen kommer att delta vid det informationstillfälle som ordnas av leverantören för de dataprogram som används inom socialvården och utgår från att information om hur rikets organisations- och lagstiftningsförändringar påverkar möjligheten att framöver använda det här stödet, ges. Även om Åland får en uppdaterad socialvårdslagstiftning kommer det dock att finnas markanta skillnader till riket bl.a. beträffande valfrihetslagstiftning och social- och hälsovårdens samorganisering.

Kanta-tjänsterna innehåller bl.a. för hälso- och sjukvårdens del ett patientdataarkiv och elektroniska recept. Utvecklande av riksomfattande informationssystemtjänster och formbunden dokumentation inom socialvården, det s.k. Kansa-projektet pågår. För att kunna ingå i det här systemet krävs förnyad eller ny lagstiftning. Landskapsregeringen har ännu inte haft möjlighet att ta ställning till om det är möjligt och önskvärt att ingå i rikets system. I regeringsprogrammet lyfts ändå de digitala tjänsterna fram och det finns klara fördelar med att utveckla möjligheterna för medborgare att delta elektroniskt i handläggningen av ett ärende. Dessutom skulle det sektorövergripande samarbetet som är en viktig del av tänket i den nya socialvårdslagen, underlättas om patient- och klientuppgifter kunde sammanvändas.

Samarbete

Det behov av samarbete över sektorgränser som framförs i skrivelsen är något landskapsregeringen arbetar för och som blir allt viktigare med tanke på begränsade resurser och hållbara tjänster som ska utgå från klientens och inte organisationens behov. Gällande lagstiftning möjliggör dock redan idag kommunerna och ÅHS att ha ett mera långtgående samarbete. I t.ex. ÅHS-lagen stadgas att syftet är att ÅHS ska utveckla samarbetet med den kommunala socialvården. Som exempel kan man ta förebyggande av psykisk ohälsa som ska planeras och genomföras så att det bildar en funktionell helhet tillsammans med den kommunala socialvården.

I gällande socialvårdsplan anger också landskapsregeringen som en riktlinje för kommunerna att en framgångsrik socialvård förutsätter ett gott samarbete mellan olika aktörer. Genom sitt ansvar för socialvården, har kommunerna en central roll i det sammanhanget. En vidareutveckling av det sociala trygghets- och servicesystemet förutsätter att kommunerna aktivt samarbetar med Ålands hälso- och sjukvård, landskapsregeringen samt andra producenter av socialvård, såsom företag, ideella organisationer, föreningar och enskilda personer. Kommunernas verksamhet skall alltid skötas med den enskilda medborgaren i centrum. Även sättet att organisera verksamheten skall ske ur ett medborgarperspektiv.

Landskapsregeringen beslöt anteckna skrivelsen till kännedom.
